

मा. मुंबई उच्च न्यायालयाच्या निर्देशानुसार
पोलीस ठाण्यांमध्ये प्रायोगिक तत्वावर
सीसीटीव्ही बसविणेबाबत..

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: सीसीटी-३६१५/प्र. क्र. १३०/पोल-३

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२

दिनांक: २३ नोव्हेंबर २०१५

वाचा :

- १) मा. उच्च न्यायालय, मुंबई यांचे क्रिमिनल रिट पिटीशन क्र. २११०/२०१४ वरील दि.१३.८.२०१४ व दि.२१.१०.२०१५ रोजीचे आदेश.
- २) मा. सर्वोच्च न्यायालयाचे क्रिमीनल रिट पिटीशन क्र. ५३९/१९८६ वरील दि.२४.७.२०१५ रोजीचा न्यायनिर्णय.
- ३) सचिव, माहिती तंत्रज्ञान संचालनालय, मुंबई यांचे क्र.संकीर्ण-२०१२/प्र. क्र. ३७/१८, दि.४.३.२०१३ चे पत्र.
- ४) पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई यांचे क्र.पोआ/आ. कक्ष/४०/२०१५, दि.१.८.२०१५ रोजीचे पत्र.
- ५) शासन पत्र समक्रमांक दि.२०.८.२०१५ अन्वये निर्गमीत केलेले अपर मुख्य सचिव (गृह) यांचे अध्यक्षतेखाली झालेल्या दि.११.८.२०१५ रोजीच्या आढावा बैठकीचे इतिवृत्त.
- ६) शासन निर्णय, उदयोग, ऊर्जा व कामगार विभाग क्र.भांखस-२०१४/प्र. क्र. ८२/भाग- III/उदयोग-४, दि.३०.१०.२०१५.

प्रस्तावना :

लिओनार्ड झेविअर वल्दारीस व इतर विरुद्ध यांनी महाराष्ट्र शासन व इतर यांचेविरुद्ध मा. उच्च न्यायालय, मुंबई येथे क्रिमिनल रिट पिटीशन क्र. २११०/२०१४ दाखल केली आहे. मा. उच्च न्यायालयाने विषयांकीत याचिकेमध्ये दि.१३.८.२०१४ व दि.२१.१०.२०१५ रोजी आदेश पारित केले आहेत. मा. मुंबई उच्च न्यायालयाने पोलीस कोठडीतील मृत्यु रोखण्यासाठी राज्यातील प्रत्येक पोलीस ठाण्यांमधील प्रत्येक कॉरीडॉर, रुम व लॉकअप यामध्ये सीसीटीव्ही कॅमेरे बसविण्याबाबत आदेशित केले आहे.

तसेच डि.के.बसू व इतर यांनी मा. सर्वोच्च न्यायालयामध्ये पश्चिम बंगाल राज्य आणि इतर यांचेविरुद्ध क्रिमीनल रिट पिटीशन क्र. ५३९/१९८६ या प्रकरणी दि. २४.०७.२०१५ रोजी निर्णय दिला आहे. मा. सर्वोच्च न्यायालयाने संवेदनशील पोलीस ठाण्यांमध्ये सीसीटीव्ही बसविणेबाबत निदेश

दिलेले आहेत. ही बाब विचारात घेवून प्रायोगिक तत्वावर पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई यांचे अधीनस्त २५ पोलीस ठाण्यांमध्ये सीसीटीव्ही कॅमेरे बसविण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :

पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई यांनी संदर्भाधीन क्र. ४ वरील दि.१.८.२०१५ चे पत्रान्वये, पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई यांच्या अधिपत्याखालील परिमंडळ १ ते १२ मधील प्रत्येकी २ (दोन) पोलीस ठाणेस व बंदर परिमंडळातील-१ (एक) पोलीस ठाणेस अशा एकूण २५ पोलीस ठाण्यांमधील प्रत्येक कॉरीडॉर, रुम व लॉकअप विचारात घेवून एकूण १२४ रोटेटिंग व २७५ सीसीटीव्ही कॅमेऱ्यांची आवश्यकता असून त्यासाठी अंदाजित रु. ६५,००,०००/- (रु. पासष्ट लाख फक्त) इतका खर्च अपेक्षित असल्याचा प्रस्ताव शासनास सादर केला होता.

२. विषयांकित प्रकरणी अपर मुख्य सचिव (गृह) यांचे अध्यक्षतेखाली दि. ११.८.२०१५ रोजी झालेल्या बैठकीमध्ये, पोलीस ठाण्यातील चार्जरूम, लॉकअप, मार्गीका (Passage), स्टेशन हाऊस इ. ठिकाणी ५ सीसीटीव्ही कॅमेरे पुरेसे असल्याचा निर्णय घेण्यात आला.

३. सचिव, माहिती व तंत्रज्ञान संचालनालय यांनी संदर्भाधीन क्र. ३ वरील दि. ४.३.२०१३ चे पत्रान्वये विहित केलेल्या मार्गदर्शक तत्वानुसार, पोलीस ठाण्यांमध्ये सीसीटीव्ही बसविण्यास हरकत नसावी असे अभिप्राय दिले आहेत. मा. मुंबई उच्च न्यायालयाने दि.१३.८.२०१४ रोजी पारित केलेल्या निर्देशांमध्ये चित्रीकरण एक वर्षे कालावधीकरीता जतन करण्यात यावे असे नमूद केलेले आहे. त्यामुळे माहिती तंत्रज्ञान संचालनालयाच्या दि.४.३.२०१३ चे पत्रान्वये विहित केलेल्या मार्गदर्शक तत्वांमधील, “चित्रीकरण कालावधी एक वर्षे कालावधीसाठी जतन करणे” या एकमेव बदलासह उर्वरीत सर्व मार्गदर्शक तत्वांचा अवलंब करून पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई यांनी संदर्भाधीन क्र. ४ वरील दि.१.८.२०१५ चे पत्रान्वये प्रस्तावित केलेल्या खालील २५ पोलीस ठाण्यांमध्ये सीसीटीव्ही कॅमेरे बसविण्यास व त्यासाठी येणाऱ्या अंदाजित रु. ६५,००,०००/- (रु. पासष्ट लाख फक्त) खर्चास प्रशासकीय मंजूरी देण्यात येत आहे.

अ.क्र.	परिमंडळ	पोलीस ठाणे
१.	पोलीस उप आयुक्त, परिमंडळ-१	१) कुलाबा पोलीस ठाणे
		२) एम.आर.ए. पोलीस ठाणे
२.	पोलीस उप आयुक्त, परिमंडळ-२	३) व्ही.पी. मार्ग पोलीस ठाणे
		४) दा.भ. मार्ग पोलीस ठाणे

अ.क्र.	परिमंडळ	पोलीस ठाणे
३.	बंदर परिमंडळ	५) वडाळा पोलीस ठाणे
४.	पोलीस उप आयुक्त, परिमंडळ-३	६) नागपाडा पोलीस ठाणे
		७) वरळी पोलीस ठाणे
५.	पोलीस उप आयुक्त, परिमंडळ-४	८) काळाचौकी पोलीस ठाणे
		९) आर.ए.के. मार्ग पोलीस ठाणे
६.	पोलीस उप आयुक्त, परिमंडळ-५	१०) माहिम पोलीस ठाणे
		११) कुर्ला पोलीस ठाणे
७.	पोलीस उप आयुक्त, परिमंडळ-६	१२) चेंबुर पोलीस ठाणे
		१३) नेहरुनगर पोलीस ठाणे
८.	पोलीस उप आयुक्त, परिमंडळ-७	१४) घाटकोपर पोलीस ठाणे
		१५) विक्रोळी पोलीस ठाणे
९.	पोलीस उप आयुक्त, परिमंडळ-८	१६) वाकोला पोलीस ठाणे
		१७) बांद्र-कुर्ला पोलीस ठाणे
१०.	पोलीस उप आयुक्त, परिमंडळ-९	१८) सांताक्रुझ पोलीस ठाणे
		१९) जुहू पोलीस ठाणे
११.	पोलीस उप आयुक्त, परिमंडळ-१०	२०) पवई पोलीस ठाणे
		२१) एम.आय.डी.सी.पोलीस ठाणे
१२.	पोलीस उप आयुक्त, परिमंडळ-११	२२) मालाड पोलीस ठाणे
		२३) मालवणी पोलीस ठाणे
१३.	पोलीस उप आयुक्त, परिमंडळ-१२	२४) दिंडोशी पोलीस ठाणे
		२५) दहिसर पोलीस ठाणे

४. वित्त विभागाचा शासन निर्णय क्र. विअप्र-२०१३ / प्र. क्र. ३० / २०१३ / विनियम, भाग-२, दि.१७.४.२०१५ मधील वित्तीय अधिकार, नियम पुस्तिका, १९७८ भाग-पहिला, उपविभाग-दोन, महाराष्ट्र आकस्मिक खर्च नियम, १९६५ अन्वये प्रदान करण्यात आलेल्या वित्तीय अधिकारानुसार व अनु. क्र. ४, नियम क्र.२७ (२) (अ) अन्वये प्रशासकीय विभागाला असलेल्या अधिकारान्वये पोलीस

आयुक्त, बृहन्मुंबई यांचे अधीनस्त उपरोक्त २५ पोलीस ठाण्यांमध्ये सीसीटीव्ही बसविण्यास येणाऱ्या रु.६५.०० लाख (अक्षरी रुपये पासष्ट लाख फक्त) च्या खर्चास मंजूरी देण्यात येत आहे.

५. पोलीस ठाण्यांमध्ये सीसीटीव्ही बसविण्याबाबत लागणाऱ्या साधनसामग्रीची खरेदी, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाच्या संदर्भाधीन क्र. ७ वरील दि.३०.१०.२०१५ च्या शासन निर्णयान्वये विहीत केलेल्या निविदा/खरेदी धोरणानुसार करण्यात यावी.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५११२३१६४९४२९९२९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(द. ह. कदम)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधानसचिव
२. मा. विरोधीपक्ष नेता, विधानसभा/विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय यांचे खाजगी सचिव
३. मा. राज्यमंत्री, गृह (शहरे) यांचे खाजगी सचिव
४. प्रधानसचिव, माहिती तंत्रज्ञान, मंत्रालय, मुंबई
५. पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
६. पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई
७. महालेखालपाल (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर
८. अधिदान व लेखा अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
९. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
१०. श्रीमती मानकुंवर देशमुख, अति. शासकीय अभियोक्ता, मुंबई उच्च न्यायालय (ए. एस.), मुंबई.
११. वित्त विभाग (व्यय-७/वित्तीय सुधारणा) मंत्रालय, मुंबई-३२
१२. सहसचिव, (पोल-१४) गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
१३. निवडनस्ती, पोल-३.